

Мүгедек балаларға әлеуметтік көмек көрсету

Мүгедектігі бар әрбір бала қорғауға, көмектесуге және лайықты өмір сүруге құқылы. Қазақстан Республикасында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қоса алғанда, барлық балалар үшін тең мүмкіндіктер жасауға бағытталған мемлекеттік саясат іске асырылуда. Қолдаудың маңызды бағыттарының бірі-әлеуметтік көмек көрсету. Ата-аналар үшін қол жетімді қолдауды уақтылы пайдалану және баланың әлеуметтік бейімделуіне ықпал ету үшін мемлекет қандай шаралар қолданатынын білу маңызды.

1. Мүгедек балаларға әлеуметтік көмек көрсетудің нормативтік-құқықтық базасы

Қазақстан Республикасында мүгедек балаларға әлеуметтік көмек мынадай нормативтік актілермен реттеледі:

- "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360 – VI ҚРЗ кодексі

- 77-бап. Қазақстан Республикасы азаматтарының құқықтары (тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі);

- 125-бап. Медициналық оңалту.

- "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы" Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы N 345 Заңы

- 31-бап. Мүгедектігі бар баланың толыққанды өмір сүру құқығы (білім алу, медициналық-әлеуметтік көмек алу құқығын қоса алғанда және т. б.);

- 33-бап. Мүгедек балаларға арналған мемлекеттік көмек.

- Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 20 сәуірдегі № 224-VII ҚРЗ әлеуметтік кодексі

- 154-бап. Мүгедектігі бар адамдардың құқықтары мен міндеттері (Әлеуметтік қорғау құқығын қоса алғанда (оның ішінде абилитация, оңалту, қоғамға ықпалдасу), мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, білім алу үшін жағдайларды қамтамасыз ету);

- 155-бап. Медициналық-әлеуметтік сараптама;

- 157-бап. Жеке бағдарлама;

- 160-бап. Медициналық оңалту (абилитация);

- 161-бап. Әлеуметтік абилитация және оңалту (техникалық көмекші (компенсаторлық) және арнаулы жүріп-тұру құралдарымен қамтамасыз етуді, арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсетуді және т. б. қоса алғанда);

- 175-бап. Мүгедектігі бойынша Мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы алу құқығы және оны тағайындау шарттары.
- *"Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы*
- 8-бап. Білім беру саласындағы мемлекеттік кепілдіктер (өзін-өзі жетілдіру үшін жағдай жасауды, білім берудің барлық деңгейлерінде өмір бойы оқуды жалғастыруды, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) қабілеттерін еркін дамытуды және т. б. қоса алғанда);
- 14-бап. Білім беру бағдарламалары (мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған арнайы оқу бағдарламаларын қоса алғанда, білім беру бағдарламаларын дамудың жеке ерекшеліктеріне сәйкес бейімдеу және т.б.).

2. Мүгедек балаларға көрсетілетін әлеуметтік көмек түрлері

Материалдық көмек және жеңілдіктер:

- Мүгедектігі бойынша Мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы;
- Мүгедектігі бар бала күтімі бойынша жәрдемақы

Медициналық-әлеуметтік қызметтер:

- § Санаторий-курорттық емдеуді қоса алғанда, медициналық оңалту және абилитация;
- § Әлеуметтік абилитация және оңалту, оның ішінде: 1) техникалық көмекші (компенсаторлық) және арнаулы жүріп-тұру құралдарымен қамтамасыз ету және оларды пайдалануды үйрету; 2) арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету; 3) жүріп-тұруы қиын бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдар үшін жеке көмекшінің қызметтерін ұсыну; 4) жүріп-тұруы қиын адамдар үшін жестау тілі маманының 5) уәкілетті мемлекеттік орган айқындаған жеке бағдарламаға сәйкес әлеуметтік абилитация мен оңалтудың өзге де түрлері;
- Әлеуметтік қорғау саласында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету.

Білім беруді қолдау:

- Ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін жағдайлар жасау;
- Дәрігерлік-консультациялық комиссияның (ДКК), ПМПК немесе МӘС қорытындысы бойынша тиісті үлгілік оқу жоспарларына сәйкес үйде немесе стационарлық көмек көрсететін ұйымдарда жеке тегін оқыту (жағдайға байланысты);

- Педагог-психологтармен, дефектолог-мұғалімдермен, логопед-мұғалімдермен сабақтарды қамтитын психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің жеке бағдарламасы, педагог-ассистентпен сүйемелдеу (ПМПК ұсынысы бойынша).

Еңбек және кәсіптік бағдар беру көмегі (16 жастан бастап жасөспірімдер үшін)

- Оның денсаулық жағдайын, қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, мүгедектігі бар баланы кәсіби даярлау, қолайлы жұмысты таңдау және жұмысқа орналастыру.
- Халықты жұмыспен қамту орталығында кеңес беру.

3. Ата-аналардың рөлі және мамандарды сүйемелдеу

- Ата-аналар-сүйемелдеу процесінің белсенді қатысушылары. Баланың барлық қажеттіліктермен қаншалықты қамтамасыз етілетіндігі олардың қатысуына байланысты.
- ПМПК жарлығы білім беру бағдарламасының түрі және баланы сүйемелдеу шарттары бойынша ұсыныстар береді.
- СППС (психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметі) және әлеуметтік педагогтар баланың қажеттіліктеріне бейімделген ортаны ұйымдастыруға және қолдаудың әлеуметтік шараларын ресімдеуге көмектеседі.

4. Ата-аналарға арналған ұсыныстар

- МӘС (медициналық-әлеуметтік сараптама), ПМПК және әлеуметтік қорғау органдарына өтінішті кейінге қалдырмаңыз;
- Әрқашан өзекті қызметтер тізімдері мен тиісті жеңілдіктерді тексеріңіз;
- Баланың құжаттарының мұрағатын жүргізіңіз;
- Тұрғылықты жері бойынша мамандардың кеңестерін пайдаланыңыз;
- Тәжірибе алмасу және қолдау үшін ата-аналар қауымдастығына қосылыңыз.
- ХҚКО немесе портал арқылы хабарласыңыз egov.kz жәрдемақылар мен әлеуметтік қызметтерді алу үшін;
- МӘС - те үнемі қайта куәландырудан өтіңіз (қажет болса).

Әлеуметтік көмек-бұл тек төлемдер ғана емес, сонымен қатар әр балаға тең мүмкіндіктер беретін шаралар жүйесі.

Ата — аналар өз қиындықтарымен жалғыз қалмауы керек-мемлекет пен мамандар сізді және сіздің балаңызды лайықты және толыққанды өмір сүру жолында қолдауға дайын.

*ҚО №6 ПМПК әлеуметтік педагогы
М. В. Мурзатова*